

Cahová, Dagmar

K otázce vlivu přímého vedení ČSM stranou na rozvoj pracovní iniciativy mládeže

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. G, Řada sociálněvědná. 1962, vol. 11, iss. G6, pp. [85]-97

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/111473>

Access Date: 16. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

DAGMAR CAHOVÁ

K OTÁZCE VLIVU PŘÍMÉHO VEDENÍ ČSM STRANOU
NA ROZVOJ PRACOVNÍ INICIATIVY MLÁDEŽE

Období výstavby vyspělé socialistické společnosti je charakterizováno dalším růstem úlohy strany jako vedoucí a řídicí síly naší společnosti. Na úrovni její politické a organizační činnosti závisí také v plné míře další vývoj ve všech oblastech života našeho státu. Proto je otázkám řízení věnována zvýšená pozornost. To se plně vztahuje i na otázky řídicí úlohy strany vůči mládeži.

Řídicí úloha strany na tomto úseku se v současné etapě vývoje naší společnosti uskutečňuje tím, že ČSM je přímo veden stranou. To znamená, že orgány a organizace Svazu mládeže mají rozvíjet svoji každodenní činnost pod soustavným vedením stranických orgánů a organizací téhož stupně.

Zásada přímého vedení, vytyčená XI. sjezdem KSC a jednomyslně schválená delegáty III. sjezdu ČSM,¹ je novou etapou v uplatňování vedoucí úlohy strany vůči jednotné politické organizaci mládeže. Je výsledkem vývoje naší revoluce a výstavby socialismu, během nichž se upevňovalo postavení KSC, rozšiřoval a prohluboval se její vliv ve všech orgánech Národní fronty, jejíž nedílnou součástí byl ČSM od svého vzniku v roce 1945.²

Řídicí úloha strany se vztahuje na veškerou činnost Svazu mládeže. Usnesení XI. sjezdu KSC o přímém řízení ČSM zvláště jmenovitě zdůrazňuje, že „nové vztahy mezi stranou a organizací mládeže pozvednou aktivitu veškeré mládeže při výstavbě socialismu a výrazně ovlivní ideovou výchovu mladých lidí v duchu komunismu.“³

Tento příspěvek se zabývá vlivem stranického řízení na rozvoj aktivity mládeže. Vychází ze zkušeností stranických a svazáckých organizací v Jihomoravském kraji, převážně pak ze zkušeností velkých strojírenských závodů v Brně.⁴ Zásada přímého řízení byla totiž většinou dříve a správněji uplatňována v těchto závodech než v menších podnicích a na vesnicích, dříve na úrovni celozávodních výborů než v základních organizacích, a to v přímé závislosti na politické a ideologické vyspělosti a praktických zkušenostech funkcionářů.

Nová linie strany pro práci s mládeží byla někdy prosazována v boji s chybnými názory a představami. Její správné uskutečňování bylo mnohde podmíněno překonáním nesprávných metod, které v minulosti brzdily rozvoj iniciativy mládeže. Také na úseku práce strany s mládeží se potvrzuje, že vedoucí úloha strany a její vliv závisí na důsledném uplatňování leninských norem stranického života. Jimi jsou podmiňovány nejen vztahy uvnitř strany, ale i vztah strany k lidu a k jeho masovým organizacím. Narušování těchto norem bezprostředně omezuje tvůrčí aktivitu strany i lidu. Uplatňování správných metod řízení je nezbytné pro úspěšnou práci nejen stranických, ale i svazáckých orgánů a organizací.

Vliv strany na rozvoj pracovní iniciativy mládeže se uplatňuje především⁵ prostřednictvím Svazu mládeže, přímým řízením jeho orgánů a organizací. ČSM pak *bezprostředně* organizuje a podporuje socialistické soutěžení svých členů i ostatních mladých lidí, pečuje o rozvíjení všech jeho forem a přístupů k soutěžení, které si mládež vytvořila,⁶ z nichž některé nemají obdobu v soutěžení dospělých. Tak zorganizoval ČSM v závodech soutěž o „Putovní mandát“, jejíž velmi pozitivní výsledky byly v letech 1958—1961 hodnoceny výlučně Svazem mládeže a nebyly většinou zahrnovány do výsledků celopodnikových soutěží organizovaných RÖH.

Rozvoj pracovní iniciativy mládeže tedy závisí — kromě ostatních objektivních a subjektivních podmínek⁷ — na úrovni politickovýchovné a organizační činnosti základních organizací ČSM. Stěžejním úkolem přímého vedení proto je, aby stranické orgány a organizace na všech stupních konkrétně řídily činnost Svazu mládeže, poskytovaly mu soustavnou ideologickou a kádrovou pomoc a pečovaly o uplatňování správných metod práce jeho orgánů a organizací.

Soustavná pomoc strany Svazu mládeže na jednotlivých pracovištích je nezbytná zvláště proto, že funkcionářům ČSM, jejichž průměrný věk nepřesahuje 20 let, se většinou nedostává životních a politických zkušeností, což nepříznivě ovlivňuje práci základních organizací Svazu mládeže.

Zkušenosti získané při průzkumech práce ČSM a četné diskuse o jeho práci na stranických a svazáckých schůzích ukazují, že jedním z hlavních nedostatků, který se projevuje v jinak úspěšné práci ČSM, je ne vždy zcela správné chápání vzájemné souvislosti obsahové a formální stránky vlastní politické práce, nedostatečná „shoda“ — řečeno slovy svazáckého funkcionáře — „mezi tím *co* a *jak* máme dělat“.

Oddělování obsahové a formální stránky se projevuje častěji v praktické činnosti některých výborů svazáckých organizací než v podobě vyhraněných názorů. Mladí lidé, jimž se „zdá“ obsah činnosti a její program „zcela jasný“, přihlížejí při plnění své funkce často jen k formální stránce a zanedbávají vlastní náplň práce. Svazácká činnost pak sklouzává na pouhé sledování a registrování jednotlivých akcí a počtu svazácků, kteří se jich zúčastnili, aniž se hodnotí smysl těchto akcí, jejich obsah a výsledky. To se projevuje jak ve vnitřním životě ČSM (ve schůzích, školení atd.), tak mnohdy i v organizování iniciativy mládeže.

Na tomto rozhodujícím úseku činnosti ČSM se přehlížení obsahové stránky projevuje pouhým zaznamenáváním počtů soutěžících jednotlivců i svazáckých kolektivů a registrováním závazků, aniž se dostatečně přihlíží k obsahu závazků a k výsledkům soutěžení. V některých formách pracovní aktivity mládeže, jako byla například akce „Za svazácké milióny“, byl formální přístup k soutěžení zvláště patrný. V některých případech byly vykazovány v rámci této akce i zcela fiktivní úspory. Tak byly v Královopolské strojírně v některých případech nadsazovány rozpočty projektů, při realizaci pak byly snižovány na odpovídající výši a takto vzniklé „úspory“ byly hlášeny vyšším orgánům ČSM. Obdobné „úspory“ byly získávány ojedinelé i v dílnách, byl-li například snížen nadsazený limit opotřebování nástrojů atd. I v případech, kdy bylo dosaženo skutečných úspěchů, a těch byla většina, se však úspory zpravidla nerealisovaly konkrétně například v zakoupení nových strojů atd. ČSM právem od této formy soutěžení upustil.

Na druhé straně by bylo ovšem krajně nesprávné vidět všemocný lék proti zmíněným nedostatkům v opačném extrému, tj. v jednostranném zdůrazňování

obsahové stránky činnosti, a hledat příčinu veškerého formalismu, který se v práci ČSM vyskytuje, již jen v samotném zájmu a v péči o zdokonalování organizační práce. Mladí funkcionáři ČSM, kteří jsou často skutečně přetěžováni přemírou nadbytečných porad a vyplňováním mnoha hlášení svazáckým orgánům, přehánějí někdy svoji kritiku až k odsuzování organizační činnosti vůbec. To se projevuje na svazáckých schůzích v názorech jako „Nač jednat o zajišťování a organizování, když každý stejně ví, co má dělat“. „Vymyslete dobrou náplň a činnost poběží bez organizování“, „Přitažlivý program je důležitější než všechno zajišťování“ atd. V praxi pak často tato tendence vede k tomu, že organizace ČSM nacházejí „přitažlivý obsah“ jen v pláném „kulturničení“ a zanedbávají vlastní výchovnou činnost, zejména péči o socialistické soutěžení.

V zásadě je pravda, že program, obsah je určující stránkou ve vztahu k organizaci, k formě. Žádná organizace v dějinách nikdy neexistovala bez určitého programu. Organizování pro organizování, bez cíle a náplně, nemá žádnou cenu a smysl, stává se brzdou vlastní činnosti organizace, může znemožnit i realizaci dobrého programu. Na druhé straně však žádný sebelepší program se nikdy neuskutečnil a nemůže se uskutečnit bez odpovídající organizace, tak jako žádný obsah se nemůže projevit bez formy. Velmi poučná v tomto směru je Leninova polemika s novojiskrovci po druhém sjezdu ruské sociální demokracie. V souvislosti se známým sporem o první paragraf stanov obviňovali později menševici bolševiky, že „kvůli formě“ vyvolali roztržku, a opakovali v různých obměnách obecné pravdy o „primérnosti obsahu před formou“, o větší důležitosti „programové shody“ nad „shodou organizační“, o škodlivosti „vytvářet z organizace talisman“ atd. Lenin přesvědčivě ukázal škodlivost těchto názorů a zdůrazňoval, že „nevyvinutost a nepevnost formy nedává možnost udělat další vážné kroky při rozvíjení obsahu . . . vede k mrhání silami, k nesouladu mezi slovem a činem.“⁸

Také v práci s mládeží při *správně* vytyčeném cíli záleží výsledky práce na volbě *vhodných* prostředků, tj. organizačních forem a metod přístupu k zajištění daných úkolů, tedy na úrovni organizátorské práce, *na kvalitě řízení*. Právě v tom směru mohou Svazu mládeže velmi pomoci zkušenější funkcionáři KSC; především ti, kteří mají pedagogické znalosti či zkušenosti z práce v řadách mládeže.

Cílem veškeré práce strany s mládeží je výchova nového člověka komunistické společnosti, bezprostředně pak dnes výchova aktivního budovatele této společnosti. V něm spočívá hlavní cíl i smysl veškeré činnosti ČSM, rozvíjené pod přímým vedením strany. K dosažení tohoto cíle musí napomáhat všechny formy a metody práce s mládeží.

Strana při tom zdůrazňuje, že nejpůsobivější výchovou mladé generace je její aktivní účast v práci. Tato zásada je dnes již v podstatě uznávána prakticky ve všech stranických a svazáckých organizacích.

Její plný smysl nebývá však chápán vždy v celé šíři. Ještě se setkáváme mezi funkcionáři ČSM i mezi vychovateli v učilištích některých závodů s názory, podle nichž je pracovní iniciativa a účast v socialistickém soutěžení jen důsledkem školní výchovy, či *jen* prostředkem k „ověření“ správnosti ideologického působení. Tak jsou od sebe mechanicky oddělovány jednotlivé komponenty složitého procesu komunistické výchovy, nepřihlíží se dosti k jejich nutné vzájemné jednotě.⁹ Přitom tyto názory přímo podceňují výchovné působení práce samotné.

Mnohdy se ještě nechápe, že proces výchovy je již také přímo obsažen v samotném procesu tvůrčí práce. Aktivní účastí v soutěžícím svazáckém kolektivu získává mladý člověk tvořivý vztah k práci. Nový vztah k práci je základem, z něhož se rodí i nová morálka komunistické společnosti. Jen skutečně tvůrčí práce — fyzická či duševní — může být totiž *vlastní náplní života*, jeho přirozenou součástí, přestává být jen nutnou povinností, jen zdrojem k získání prostředků k životu. V procesu tvořivé práce se současně ústrojně spojuje zájem jednotlivce se zájmem společnosti. Zájem jednotlivce o zlepšení vlastní existence přestává v něm být v rozporu se zájmem společnosti a naopak celospolečenský zájem se postupně stává zájmem jednotlivce. Tak pracovní iniciativa, která u jednotlivců často začíná snahou o zlepšení postavení, o větší výdělky, jejíž rozvoj je podněcován uplatňováním principu hmotné zainteresovanosti, vede při správném řízení k postupnému překonávání individualistických sklonů, učí jedince jednat v zájmu společnosti. Členové soutěžících svazáckých kolektivů projevují stále hlubší zájem nejen o svou vlastní práci, ale v důsledku iniciativního přístupu k ní též zájem o práci celého závodu. Tak z nejlepších pracovníků svého oboru, z nejlepších pracovníků svazáckých kolektivů, se v letech 1958—1961 vytvářely kontrolní hlídky mládeže, jejichž členové pomáhali aktivně, z vlastní iniciativy řešit a zajišťovat celopodnikové úkoly a později i plnění zakázek pro jiné závody.¹⁰

Tvůrčí přístup k práci podněcuje současně mladé lidi k prohlubování odborných znalostí, k získávání vyšší nebo druhé kvalifikace, k doplňování středškolského i odborného vzdělání, k vlastní aktivní snaze o rozšiřování celkového kulturního obzoru.¹¹

Tvořivá práce pro společnost pomáhá zároveň mladým lidem překonávat odtržení teorie od praxe, doplňovat a korigovat jejich mnohdy jen „školské“, frázevitě znalosti komunismu,¹² jejichž velikou škodlivost ukazoval Lenin: „Knižní znalost komunismu, načerpaná z komunistických brožur a spisů, nemá bez práce, bez bojů vůbec žádnou cenu, protože by tu i nadále zůstala stará odtrženost teorie od praxe... Ještě nebezpečnější by bylo, kdybychom si začali osvojevat pouze komunistická hesla. Kdybychom si toto nebezpečí včas neuvědomili a kdybychom se celou svou prací nezaměřili na odstranění tohoto nebezpečí, pak by půl miliónu nebo celý milión mladých lidí, hochů a děvčat, kteří by se po takovém zvládnutí komunismu nazývali komunisty, způsobil komunismu jenom velkou škodu.“¹³

Usnesení ÚV KSČ z prosince 1958 proto přímo ukládá všem stranickým organizacím „zaměřovat pozornost celého Svazu i každé jednotlivé svazácké organizace k tomu, aby se co největší počet mladých lidí iniciativně a obětavě podílel na splnění smělých budovatelských úkolů“.

Řídící funkce strany a pod jejím vedením i práce ČSM je tedy zaměřena především k podpoře rozvoje pracovní aktivity mládeže. To si ve stále větší míře uvědomují nejen straničtí a svazáčtí funkcionáři, ale též soutěžící jednotlivci a členové kolektivů. Proto se ve stále menší míře setkáváme s dříve dosti běžnými nesprávnými představami, v nichž se klade do protikladu iniciativa s řízením, které vidí formálnost a rozpor socialistického soutěžení v tom, že podněty k závazkům prý přicházejí „shora“ a nikoli z aktivity pracujících „zdola“.

Tyto názory pramenily za prvé z nesprávného chápání vlastní funkce řízení při rozvíjení pracovní aktivity. Je přirozené, že samotné řízení aktivitu vyvolat

nemůže, může však při jejím vzniku spolupůsobit, především ji usměrňovat a vést. Řídící úloha strany spočívá v tom, že strana ukazuje mládeži hlavní úkoly a vytyčuje hlavní směry její iniciativě. Stranické organizace dávají mládeži podněty k určitým závazkům, vysvětlují jí jejich smysl, ukazují souvislost konkrétních každodenních úkolů s perspektivou výstavby závodu, státu apod. Takové řízení nemůže být v rozporu s iniciativou.¹⁴ Naopak: ponechat závazkům a soutěži živelný průběh by znamenalo tříštit síly soutěžících, připustit v plné šíři samoučelnost závazků a konec konců oslabit a zdiskreditovat soutěž samu.

Prímým zdrojem nesprávných představ byla za druhé nesprávná praxe svazáckých a odborářských funkcionářů při rozvíjení a organizování soutěžení. Konkrétně v těch případech, když soudruzi místo řádného vysvětlování smyslu a potřeb určitých závazků bez jejich předchozího projednání se soutěžícími kolektivy pouze předkládali kolektivům „hotové“ závazky ke schválení či k podpisu.¹⁵

Ve svazáckých organizacích se častěji vyskytuje jiný nesprávný názor, který podceňuje význam řídicí úlohy strany při rozvoji pracovní iniciativy mládeže. Někteří svazáci se domnívají, že pracovní aktivita mládeže, její účast v soutěžení, její velký podíl v hnutí brigád socialistické práce jsou *pouze* výsledkem nadšení mládeže samé, či jen důsledkem působení ČSM. Je příznačné, že tento názor zastávají obvykle ti členové Svazu, kteří se sami velmi aktivně zúčastňují soutěžení, nebo jsou v bezprostředním styku se soutěžícími kolektivy.

Tyto názory vycházejí z jednostranně, izolovaně nazíraného a chápaného nadšení, které projevovala značná část naší mládeže v době osvobození republiky Sovětskou armádou a které ji vedlo k obětavé práci pro republiku, k aktivní účasti na budování socialismu. Proto je téměř pravidlem, že se zastánci podobných názorů dovolávají také všech dřívějších projevů pracovní aktivity mládeže: brigád na záchranu úrody v pohraničí v letech 1945 a 1946, Staveb mládeže ve dvouletce, libčicko-myjavského hnutí, které vzniklo po únorovém vítězství lidu v červnu 1948, úspěchů mládežnických úderů v pětiletkách a konečně i účasti mládeže v hnutí brigád socialistické práce.¹⁶

Zastánci těchto názorů nepřihlížejí k širším souvislostem, neuvědomují si — a mnohdy ani nevědí — že strana vedla, řídila a usměrňovala pracovní iniciativu mladých lidí už od vzniku ČSM (respektive v letech 1945—1950 SČM a SSM). V žádné ze zmíněných fází ve vývoji pracovní iniciativy mládeže nešlo o *pouhé* projevy živelnosti, o neovlivňované nadšení mládí. Spontánní nadšení podmíněné historickými událostmi a vývojem naší společnosti a přirozený elán mládí, jehož si KSČ vždy velice vážila, se zde spojovaly s cílevědomým ideologickým a politickým působením strany, která zaměřovala iniciativu mládeže k hlavním úkolům výstavby v soulase s potřebami, které vyvstaly v jednotlivých etapách vývoje naší společnosti. Tak KSČ v prvních letech osvobozené vlasti zaměřila budovatel'ský elán mládeže k zajištění žní v pohraničí, ovlivňovala volbu vhodných objektů pro Stavby mládeže (Lidice, Most, Litvínov, NHKG atd.), poskytovala současně všem těmto akcím všestrannou podporu (ať přímo, či prostřednictvím státních a hospodářských orgánů), vytyčovala později mládeži i konkrétní úkoly (dosídlování pohraničí v r. 1954, meliorace půdy atd.).

Strana v těchto etapách vývoje naší společnosti ovlivňovala pracovní iniciativu mládeže nejen v celostátním měřítku, ale i na jednotlivých pracovištích, a to buď přímo, prostřednictvím základních organizací a svých členů pracujících v ČSM, nebo nepřímo, prostřednictvím organizací Svazu mládeže. ÚV ČSM zaměřoval činnost celého Svazu mládeže k plnění úkolů výstavby socialismu

v souhlase s generální linií strany a podle směrnic ÚV KSČ. Tak i v místech, kde pracovali převážně mladí lidé a kde neexistovala ZO KSČ, byla řízena pracovní iniciativa mládeže svazáckou organizací podle směrnic strany.

Nedoceňování významu řídicí úlohy strany pro rozvoj pracovní iniciativy pramení tedy u mladých lidí většinou z neznalosti historie této iniciativy, ze zjednodušeného, jednostranného pohledu na její jednotlivé projevy, a z toho, že nepřihlížejí k širším souvislostem a k podmínkám, v nichž se iniciativa mládeže projevovala a projevuje. Tyto názory pramení dále často i z toho, že mladí lidé posuzují pomoc strany někdy jen podle konkrétního vztahu jejich jednotlivých funkcionářů v místech, kde pracují a žijí, což při poměrně malých zkušenostech mladých lidí je pochopitelné. Jsou-li svědky toho, že organizace KSČ se v jejich vesnici o práci mládeže mnoho nezajímá, nebo, že výbor někdy vyslechne jen jejich zprávu, aniž jim poradí, přenášejí pak tyto své jednotlivé zkušenosti na celou stranu. Dosáhnou-li potom v socialistickém soutěžení nebo na jiném úseku práce úspěchů, přičítají to jen své vlastní iniciativě, případně pomoci vyšších orgánů ČSM. Nepřihlížejí přitom ke zprostředkující funkci ČSM, ani k širším souvislostem vývoje naší společnosti.

Postupné uskutečňování zásady přímého vedení Svazu mládeže stranou na všech stupních svazáckých orgánů a organizací vede ovšem k tomu, že se zvyšuje přímý vliv strany na mládež nejen v celostátním měřítku, ale i v jednotlivých závodech, školách, vesnicích atd. Usnesení ÚV KSČ o přímém vedení ukládá všem stranickým organizacím podle místních podmínek a potřeb pracoviště „ukazovat, na které hlavní úseky má svazácká organizace zaměřit své úsilí, stanovit jí konkrétní úkoly“.

Nutnost intenzivnější pomoci strany při řízení aktivity mládeže v jednotlivých závodech, JZD atd. si vyžaduje i nová etapa socialistického soutěžení, která je charakterizována úsilím o zavádění a rozvíjení nové, někdy nejvyšší techniky, snahou o zdokonalování technologických postupů a rozšiřování účasti pracujících na řízení výroby. Nejtypičtějším projevem této etapy soutěžení je hnutí brigád socialistické práce.¹⁷

Strana zaměřovala od konce roku 1958 iniciativu mládeže na tyto vyšší formy socialistického soutěžení. Tak na III. sjezdu ČSM v souvislosti s vysvětlováním zásady přímého vedení a vytyčováním podílu mládeže na plnění hlavních úkolů naší výstavby zdůraznil vedoucí stranické delegace na tomto sjezdu tajemník ÚV KSČ s. Jiří Hendrych: „Mluvil jsem již o hesle, které si vytyčili sovětskí komsomolci před XXI. sjezdem KSSS: Učit se komunisticky žít a pracovat! Myslím, že by se tohoto hesla měla chopit i naše mládež, *tvůřím způsobem převzít první zkušenosti Komsomolu z činnosti brigád komunistické práce.*“ (Podtrženo D. C.)¹⁸

V souhlase s úlohou řízení vytvářela strana současně i podmínky k tomu, aby se mládež mohla plně uplatnit v nové etapě soutěžení. Nejde totiž jen o to vytyčit úkol, *nutno vždy také připravit podmínky umožňující jeho splnění.* Usnesení ÚV KSČ z prosince 1958 ukládá proto stranickým organizacím v závodech „věnovat zvláštní pozornost odborné výchově mládeže a soustavnému zvyšování její kvalifikace. Jsou povinny prostřednictvím komunistů vést odbory a odborářské vedení k tomu, aby pomáhaly všem mladým zaměstnancům stát se mistry svého oboru, osvojovat si pokrokové výrobní zkušenosti, nejnovější poznatky vědy a techniky“. Bez soustavného zvyšování kvalifikace není totiž možné skutečně

socialisticky pracovat. Zvyšování kvalifikače, doplňování a rozšiřování vzdělání má být vždy hlavní složkou „mimoekonomických“ závazků brigád socialistické práce.

V roce 1958 a dalších letech zaměřoval také ÚV ČSM pod přímým vedením ÚV KSČ celou svazáckou organizaci k podpoře nových forem socialistického soutěžení, které jsou spjaty s osvojováním nové techniky.¹⁹

Účast mládeže v nové etapě soutěžení se za vhodných podmínek úspěšně vyvíjela. Kolektivy ČSM byly mezi prvními, které začaly o titul BSP soutěžit. Jedním z prvních v naší republice vůbec byl svazácký kolektiv s. Holíka v Závodech přesného strojírenství v Gottwaldově. Mládežnický kolektiv vedený s. Pospíšilem ze Závodů Jana Švermy v Brně byl mezi prvními kolektivy, kterým byl titul BSP udělen. Mládež patří a stále patří k průkopníkům tohoto hnutí v těch odvětvích našeho hospodářství, v nichž nepracuje průmyslové dělnictvo, jako je tomu v oblasti zemědělské výroby.²⁰ O úspěších, jichž dosáhl ČSM pod přímým vedením strany i v práci mezi mladou inteligencí svědčí pak to, že většina techniků a inženýrů, kteří se zapojili do zlepšovateľského a novátorského hnutí, do kontrolních hlídek mládeže a do hnutí brigád socialistické práce, jsou právě příslušníci mladé generace, většinou přímo členové Svazu mládeže. Zde se projevují již také výsledky práce našich vysokých škol.

Strana poskytovala hnutí brigád socialistické práce všestrannou podporu, pomáhala překonávat všechny jeho počáteční potíže a odstraňovat překážky, jež brzdily jeho rychlejší rozvoj. V první polovině roku 1959 to byla zejména tendence vytvářet jen malý, omezený počet soutěžících kolektivů z nejlepších a nejvyspělejších pracovníků. Stručně byla tato tendence vyjádřena heslem odborářských funkcionářů z První brněnské strojírny: „Méně, ale lépe.“ Toto heslo nebylo jen proklamováno, ale i prakticky prováděno. Konkrétně se to projevilo i v Závodech Jana Švermy v Brně, kde odborářští funkcionáři zastavili přijímání dalších přihlášek do hnutí brigád socialistické práce, když dosáhly počtu 64, se zdůvodněním, že to prý „pro začátek stačí“. Je zřejmé, že se tak uměle omezovala a brzdila aktivita pracujících, kteří se iniciativně hlásili k účasti na této nové formě socialistického soutěžení.

Tendence omezovat počet soutěžících kolektivů postihovala především mládež. Vůči mládeži uplatňovali mnohdy odborářští funkcionáři přísnější měřítko než vůči starším soudruhům. Zvláště škodlivé byly tendence k přísné výběrovosti hnutí BSP tam, kde se zároveň objevovala snaha nepřipustit k účasti v brigádách ty mladé lidi, kteří prý nebyli „kádrové“ pro soutěžení zcela „vyhovující“. Tak bylo nutné na Břeclavsku přesvědčovat některé funkcionáře, že se do soutěže o titul BSP mohou přihlásit i děvčata, která dobře pracovala v JZD, ale měla ještě určité náboženské přežitky.

Snaha omezovat tak účast v hnutí brigád socialistické práce byla projevem podceňování výchovného vlivu soutěžících kolektivů. Její zastánci nebrali a nepočítali s kladnými výsledky výchovného působení na mladé lidi, jež prokázaly již všechny dřívější fáze socialistického soutěžení. Dosavadní vývoj BSP také zcela potvrdil veliký výchovný vliv této formy socialistického soutěžení. Brigády socialistické práce dokázaly napravit mnohé neplniče norem, chronické absentéry, dovedly změnit i mladé hochy, kteří se dopouštěli mnohdy závažných morálních poklesků.²¹

Strana proto rozhodně bojovala proti této omezující tendenci za plný rozvoj hnutí brigád socialistické práce.²² Z její iniciativy přijalo v dubnu 1959 plenární

zasedání ÚRO usnesení, které ukazovalo cestu k masovějšímu rozvoji hnutí. Veškerá podpora strany a pod jejím vedením i úsilí odborových a svazáckých organizací se projeví již v druhé polovině r. 1959 rychlým růstem počtu kolektivů, které soutěžily o titul BSP. Koncem roku se toto hnutí stalo hnutím masovým.²³

Vliv stranického řízení na další vývoj pracovní iniciativy můžeme sledovat i v následujících letech. V nich došlo k dalšímu rozvoji socialistického soutěžení, vyznačujícího se jednak stoupajícím počtem soutěžících kolektivů a jednotlivců, jednak prohlubováním soutěže.²⁴ Zvláště veliký byl vzrůst počtu kolektivů soutěžících o titul BSP v první polovině roku 1960 a v téměř časovém období r. 1961.

Rozmách v prvé polovině roku 1960²⁵ souvisí s kampaní závazků k oslavám 15. výročí osvobození naší republiky Sovětskou armádou a byl politicky a organizačně zajišťován péčí stranických orgánů a organizací; ty v této době projednávaly a uskutečňovaly usnesení ÚV KSC o socialistickém soutěžení.²⁶

K druhému rozmachu hnutí²⁷ dochází v roce 1961 v období příprav k oslavám 40. výročí KSC. Iniciativa pracujících byla silně ovlivněna i rozšířením zkušeností z první celostátní porady brigád socialistické práce, která se konala v lednu 1961.²⁸

Rozvoj pracovní iniciativy mládeže, jež pokračoval i v roce 1961, byl již v tomto roce bezprostředněji řízen stranickými organizacemi přímo v závodech. Celozávodní výbory strany vedly svazácké organizace ve stále větší míře k plnění konkrétních úkolů podle vlastních potřeb závodů. Vycházely od úkolů jednodušších — jakým byl např. sběr šrotu v rámci celopodnikových úspor v ZJS — a přecházely postupně k úkolům náročnějším, jako bylo třeba zajištění jednorázové výroby některých složitých jednoúčelových strojů v Adamovských strojárnách.

Stranické organizace velkých strojírenských závodů ve stále větší míře uplatňovaly přímý vliv na socialistické soutěžení mládeže. V letech 1960—1961 postupně ubývalo těch případů, kdy ZO KSC neposkytovaly bezprostřední pomoc vznikajícím svazáckým kolektivům, jako tomu mnohdy bylo v roce 1959.³⁰ Nedostatkem ovšem nadále zůstalo, že se pomoc stranických organizací soustřeďovala téměř výhradně na hnutí brigád socialistické práce, zatímco jiné formy a přístupy k svazáckému soutěžení byly opomíjeny. To vyplývalo na jedné straně z nadměrného zdůrazňování odlišnosti této vyšší formy soutěžení od jiných forem. Přitom se nebralo v úvahu, že BSP nemohou plnit některé úkoly, které dobře plní jiné formy soutěžení, například kontrolní hlídky mládeže. Na druhé straně se zde projevovala neznalost celé šíře problematiky pracovní iniciativy mládeže.

Koncem roku 1961 a v roce 1962 byl tento nedostatek postupně odstraňován. Stranické organizace hodnotily v souvislosti s projednáváním usnesení ÚV KSC z listopadu 1961 a při kontrole závazků k XII. sjezdu KSC častěji již všechny základní formy pracovní iniciativy mládeže. Přitom byla zdůrazněna potřeba³¹ perspektivního sjednocování některých forem a způsobů soutěžení, které řídí ČSM.

Uplatňování zásady přímého vedení mělo v letech 1958—1961 kladné výsledky; vcelku vedlo k prohloubení péče stranických organizací o komunistickou výchovu mládeže, zvýšilo také zájem široké veřejnosti o otázky mládeže. Uskutečňování zásady přímého vedení mělo rovněž pozitivní vliv na rozšíření a za-

měření pracovní iniciativy mladých lidí, která se projevila v rozmanitých formách a způsobech soutěžení a která přinesla pozoruhodné úspěchy.³²

Zároveň je však třeba vidět, že zásada přímého vedení nebyla a dosud není ještě soustavně uplatňována všemi stranickými organizacemi. Závažné nedostatky v řízení Svazu mládeže a v usměrňování pracovní iniciativy mladých lidí se projevují zvláště na vesnicích. Nedostatky v práci s mládeží tu vyplývají převážně z poměrně menších zkušeností funkcionářů vesnických organizací s uplatňováním vedoucí úlohy strany, než mají soudruzi ve velkých závodech. K zesílení přímého stranického vlivu na zaměření pracovní aktivity mládeže v zemědělství přispěje nesporně ustavování základních organizací strany přímo v JZD.

Při prosazování nové linie v práci s mládeží v letech 1958—1961 musela strana překonávat v podstatě dvě tendence, které se projevovaly v postojích některých méně vyspělých komunistů. Na jedné straně to byl netečný, nevšímavý poměr k mládeži, přezírání jejich problémů. Malý zájem o otázky, kterými žijí mladí lidé, se prakticky projevoval v některých organizacích tak, že práce ČSM nebyla pravidelně zařazována na program plenárních a někdy ani výborových schůzí, jinde byla práce mládeže projednávána formálně, „aby byl splněn bod programu“. Je příznačné, že právě malý zájem o práci ČSM a neznalost skutečných problémů mladé generace vede zpravidla k mentorování a poručníkovaní, které narušují výchovu mládeže.

Dostí častou chybou v uplatňování vedoucí úlohy strany vůči ČSM je, že práce s mládeží není chápána jako úkol celé organizace, všech jejích členů. Otázky mládeže se stávají záležitostí jednoho komunisty, člena výboru pověřeného „udržováním styku s ČSM“. V těchto případech to není jen pouhý nezájem ostatních komunistů o Svaz mládeže, ale i nesprávná metoda stranické práce, narušování zásady kolektivního vedení.

I když je pravda, že ideově vyspělí a prakticky zkušenější komunisté s citlivým vztahem k mládeži dovedou svěřené organizaci ČSM poskytnout značnou pomoc, nemohou nahradit soustavnou péči celého kolektivu stranické organizace nebo jejího výboru.

V některých případech může naopak vyslání jednotlivce, nevystupuje-li nadto na schůzích ČSM vhodným způsobem, přímo nepříznivě ovlivňovat vztah strany k mládeži. Mladí lidé pak nechápou přítomnost člena výboru KSC jako pomoc strany, ale považují ji za „dozor strany“,³³ což pak samozřejmě nepříznivě ovlivňuje i jejich iniciativu.

Nesprávné metody a byrokratismus³⁴ při uplatňování vedoucí úlohy strany ve vztahu k mládeži vedly někdy k druhé krajnosti, to jest k nahrazování řízení nařizováním a vedením komandováním.

Nesprávné metody, které byly někdy uplatňovány při řízení ČSM, zvláště v roce 1959, kdy se začala uplatňovat zásada přímého vedení, vyplývaly — jak ukázaly i průzkumy prováděné vyššími stranickými orgány — často z neujasnění vlastního postavení ČSM. Svaz mládeže zůstává i nadále samostatnou organizací. Nelze proto bez ohledu na stanovy ČSM a na jeho orgány zasahovat do jeho vnitřních záležitostí. O tom, že si to někdy soudruzi neuvědomovali, svědčí případ z jedné ze základních organizací v Závodech Jana Švermy v Brně, kde funkcionář strany „sesadil“ předsedu ZO ČSM a jmenoval na jeho místo jiného soudruha, bez předchozího jednání se stranickým aktivem v ČSM a bez vyjádření plenární schůze Svazu mládeže. „Když přímo vést, tak přímo jednat!“ — tak odůvodňoval svoji „pomoc“ ČSM. Soudruzi jednající obdobným způsobem si neuvědomovali,

že tím nejen porušují vnitrosvazáckou demokracii, ale i leninské zásady uplatňování vedoucí úlohy strany vůči masové organizaci.

Otevřená kritika nedostatků na zasedání ÚV KSC v listopadu 1961, využití zkušeností, které získaly stranické orgány a organizace při uplatňování přímého vedení ČSM, a zejména diskuse před XII. sjezdem KSC, v níž se komunisté zamýšleli nad otázkami práce strany ve světle závěrů XXII. sjezdu KSSS a našeho poválečného vývoje,³⁵ vytvářejí dobré předpoklady i pro překonání těch chyb a nedostatků, které se projevují ve stranickém řízení Svazu mládeže, a jsou základem pro prohloubení všestranného vlivu strany na další rozvoj pracovní iniciativy mládeže.

POZNÁMKY

¹ Zásada přímého vedení ČSM stranou byla vytyčena na XI. sjezdu KSC, který zasedal ve dnech 18.—21. června 1958, přijata byla III. sjezdem ČSM dne 13. prosince 1958 a rozpracována na společném zasedání ÚV KSC a ÚV ČSM dne 18. prosince 1958.

² KSC v letech 1945—1948 bojovala o uznání postavení ČSM v Národní frontě. Srovnej D. Cahová, *Přispěvek k boji za jednotnou organizaci mládeže*, Štorník Vznik a vývoj lidové demokratického Československa, vyd. ČSAV, Praha 1961.

³ *Usnesení XI. sjezdu KSC*, Nová mysl, zvl. číslo, červen 1958, str. 237.

⁴ Opirám se jednak o poznatky získané při své studijní praxi v ZJS, jednak o zprávy a materiály stranických orgánů KV KSC a MěstV KSC v Brně a o výsledky průzkumů prováděných svazáckými orgány v kraji. Současně se opírám i o připomínky soudruhů J. Šabaty a J. Macků. Odkazy na příslušnou literaturu jsou uvedeny zvláště.

⁵ KSC ovlivňuje pracovní iniciativu mládeže také řízením ostatních složek, které působí na mládež, jako jsou odborové a tělovýchovné organizace, správní a hospodářský aparát, systém školní a mimoškolní výuky atd.

⁶ Jde zejména o *Kontrolní hlídky mládeže*, jichž bylo koncem roku 1961 přes 8000, o hnutí *Každý novátersky*, v němž pracovala mládež ze 3000 svazáckých organizací, o hnutí mladých zlepšovatelů atd.

⁷ Pracovní aktivita mládeže je výsledkem působení celého komplexu faktorů. Ovlivňují ji podmínky ekonomické (stupeň rozvoje výrobních sil a jimi podmíněná kooperace a specializace výroby, celková životní úroveň, stupeň hmotné zainteresovanosti), ideologické a psychologické (stupeň uvědomělosti, tzv. morální zainteresovanosti, nadšení pro ideály nového života) i politické (zejména významné politické události, jako bylo osvobození vlasti v r. 1945, únorové události atd.). Mnohé z těchto vlivů jsou uváděny i v pracích o historii ČSM; viz zvláště Josef Bartoš, *Československý svaz mládeže v letech 1945—1955*, MF, Praha 1958. Rozbor různých vlivů působících na pracovní iniciativu viz také v práci: Margareta Osipová, *K otázce materiální a morální zainteresovanosti pracujících*, Politická ekonomie 2/1962, Praha. Vlivu přímého vedení na aktivitu mládeže nebyla však dosud věnována v naší teoretické literatuře větší pozornost.

⁸ V. I. Lenin, *Krok vpřed, dva kroky vzad*, Spisy, sv. 7, čes. vyd. 1953, str. 391.

⁹ Je pravda, že správně zaměřená školní výchova i soustavné ideologické působení spolu-vytvářejí nový vztah k práci a podněcují rozvoj soutěžení. Nejsou však jedinými výchovnými faktory. Pracovní proces je sice také kritériem „mimopracovního“ výchovného působení, je však také vlastním výchovným prostředkem, a to jak pokud jde o práci fyzickou, tak i duševní. Na školách je hlavní pracovní výchovou *studium*.

¹⁰ Názorným příkladem je činnost kontrolních hlídek v První brněnské, které zajišťovaly zakázku pro stavbu Kaučuk-Kralupy. Vedoucím první KH byl jmenován budovatelský referent celozávodního výboru ČSM s. Pírek, ježimi členy se stali svazáci z předvýrobních a projekčních oddělení. Postupně, jak byla práce zadávána dalším oddělením, vznikaly v nich nové kontrolní hlídky, které podléhaly centrální KH. Hlídka pomáhaly řešit i otázky týkající se spolupráce různých závodů. Tak kontrolní hlídka z První brněnské navázala styk se svazáckými organizacemi filiálních dodavatelů a pomáhala zajišťovat včasné plnění subdodávek.

¹¹ Velkým úkolem stranických organizací je všestranná podpora snahy o získání úplného všeobecného vzdělání, tj. dokončení jedenáctileté. Je nutné překonávat zastaralé názory některých mistrů a odborářů, kteří někdy brání mládeži v tomto úsilí. Bez nejširšího vzdělání

se člověk v komunismu neobejde. Srovnej též článek A. Černého *Výchova mládeže — nedilná součást stranického vedení*, *Život strany*, 8/1962, str. 478—479.

¹² Překonaní „školských“, heslovitých znalostí komunismu není výchovným problémem jen u studující mládeže, ale i u mládeže z učňovských domovů. Zde se problém spojení teorie s praxí jeví mnohdy jako „odtržení praxe od teorie“, jako pouhý prakticismus. Nelze totiž podceňovat ani soustavné marxistické vzdělání pracujících.

¹³ V. I. Lenin, *Úkoly organizací mládeže*, *Projev na III. všeruském sjezdu Komsomolu*, 2. srpna 1920. Vybr. spisy, čes. vyd. Praha 1951, str. 637.

¹⁴ Srovnej také Jaroslav Kládiva, *Budovateiská iniciativa mládeže*, *Nová mysl*, 1/1962, str. 72 a Jaroslav Šabata, *Od úderků k brigádám socialistické práce v brněnských závodech*, *Sborník Brno v minulosti a dnes*, vyd. Krajské nakladatelství v Brně, 1961.

¹⁵ Kritika této nesprávné praxe při uzavírání závazků, pronášená na školeních členů BSP (které probíhalo v brněnských strojírenských závodech v lednu—březnu 1961), se týkala především některých mistrů, kteří stílitou způsobem „zjednodušovali“ politickou práci, v menší míře se týkala i práce některých funkcionářů ROH.

¹⁶ O dřívějších projevech pracovní iniciativy mládeže viz zejména J. Bartoš, *Československý svaz mládeže v letech 1945—1955*, MF, Praha 1958. Účast mládeže v hnutí BSP nebyla dosud souborně zpracována.

¹⁷ Nové prvky v hnutí BSP rozebírají mj. S. Čihák—Z. Valenta, *K rozvoji hnutí brigád socialistické práce*, *Nová mysl*, č. 11/1959, J. Šabata, *O některých nových prvcích v rozvoji socialistického soutěžení*, *Sborník filosofické fakulty brněnské university 1960*, řada G 4, M. Huláková, *Technika a kulturní revoluce v brigádách socialistické práce*, *Nová mysl* 3/1961, P. Machonin, *Struktura socialistické společnosti*, *Sborník Vznik a vývoj lidovědemokratického Československa*, CSAV, Praha 1961, D. Slejška, *Soudobé společenské vztahy a prvky komunismu*, tamtéž.

¹⁸ Jiří Hendrych, *Projev na III. sjezdu ČSM*, *Slovo k mládeži*, str. 96.

¹⁹ Srovnej také význam organizátorské úlohy ústředního tisku ČSM při vzniku prvních BSP v roce 1958 v učebním textu *O ČSM*, vyd. MF Praha 1960, str. 79, dále články vedoucích představitelů ČSM, jako např. V. Meisner, *Být spoluvůdčem při dovršení výstavby socialismu v naší zemi*, *Mladá fronta* 11. IV. 1959; V. Daubner, *Uznanie mládeži*, *Smena* 7. II. 1959.

²⁰ Tak uvádí Rovnost 8. XII. 1961 v úvodníku *Komsomolskou cestou*, že z řad ČSM vyrostli přední pracovníci, jako kombajnér Krysl, traktorista Chmelák aj.

²¹ O tom svědčí zejména příklad brigády socialistické práce vedené soudruhem Hendrychem ze Závodů kulčkových ložísek v Lišni. Mladý pracovník, který se dostal až před prokurátora, měl být propuštěn ze závodu. Vedení závodu a odborová organizace daly již k propuštění souhlas. Případu se ujala jmenovaná svazácká brigáda, která se souhlasem ZO KSC dosáhla změny v rozhodnutí vedení závodu. Mladistvý provinilec nebyl propuštěn a byl dán pod patronát brigádě socialistické práce. Po půl druhém roce se ukázalo, že tento postup byl správný. Z mladého dělníka se stal jeden z velmi dobrých pracovníků dílny, stal se členem brigády socialistické práce a později i kandidátem strany.

²² Srovnej zvláště A. Novotný, *Projev na IV. všeodborovém sjezdu*, RP 15. V. 1959; Vl. Koucký, *Velká iniciativa naší doby*, RP 11. VII. 1959; dále stranou inspirované usnesení vlády a ÚRO *O rozvoji socialistického soutěžení v nové organizaci národního hospodářství* ze dne 11. XII. 1958 atd.

²³ Uvádím celostátní čísla o růstu počtu svazáckých i odborářských kolektivů soutěžících o titul BSP, z nichž je patrný prudký vzrůst, k němuž došlo po zmíněném zasedání ÚRO z dubna 1959:

listopad 1958	první BSP
únor 1959	82 kolektivů
květen 1959	4260 kolektivů
červenec 1959	7207 kolektivů
listopad 1959	9328 kolektivů

²⁴ O postupném zkvalitňování obsahu závazků BSP svědčí všechny rozborů prováděné v letech 1960—1961 odborovými i svazáckými orgány (KOR a KV ČSM v Brně). Prohlubování soutěže se týkalo všech forem. Tak např. kontrolní hlídky mládeže, které v letech 1954—1956 sledovaly většinou např. šetření elektrické energie, hospodaření se stlačeným vzduchem atd., se mění v kontrolní hlídky nové techniky. (Srovnej i materiály z krajské konference ČSM v Brně 8. 12. 1961.)

²⁵ Velký rozmach hnutí BSP v tomto období vynikne při srovnání se stavem v předešlém roce: V listopadu 1959 soutěžilo o titul BSP 9328 kolektivů, k 15. srpnu 1960 soutěžilo o titul BSP již 28 048 kolektivů.

²⁶ Jedná se o usnesení ÚV KSČ, *Za rozvoj brigád socialistické práce*, Život strany, 1/1960.

²⁷ O rozmachu hnutí BSP v polovině r. 1961 svědčí tato tabulka, uvádějící počet svazáckých kolektivů soutěžících o titul BSP:

Závod	IV čtvrtletí 1960		konec I. čtvrtletí 1961	
	počet		počet	
	kolektivů	členů	kolektivů	členů
Závod Jana Svermy Brno	18	257	37	581
Závod kuličkových ložisek Líšeň	12	249	14	447
Královopolská strojírna	8	276	24	383
První brněnská	10	257	13	298

²⁸ Viz Rudé právo, 20. 1. 1961.

²⁹ Uvádím čísla ze závodů v městě Brně (kde na rozvoj svazáckého soutěžení působila i soutěž o standartu MěstV KSČ, kterou získala organizace ČSM v ZJS):

	31. IX. 1961	1. IX. 1960
Počet kolektivů hnutí BSP	39	295
Počet kolektivů kontrolních hlídek mládeže	184	816
Počet jednotlivců v hnutí každý novátorský	519	3319

³⁰ Typickým příkladem toho byla situace v Přerovských strojírnách: Funkcionáři ČSM v tomto závodě si v roce 1959 stěžovali, že mají několik kolektivů, které by rády soutěžily, ale nemají pro tak náročnou soutěž vedoucí kolektivů. Stranická organizace jim nepomáhala tuto otázku řešit. Obdobně v Adamovských strojírnách nebylo v roce 1959 povoleno třem svazáckým kolektivům soutěžit o titul BSP s odůvodněním, že mají „špatně vypracované závazky“. Přitom se nikdo z těch, kteří těmto kolektivům nedovolili vstup do soutěže nestaral o to, aby mladým poradil, jak závazky zpřesnit.

³¹ Srovnej například projev vedoucího tajemníka KV KSČ s. Hrona na zasedání pléna KV KSČ v Brně dne 12. prosince 1961.

³² Největší úspěchy pracovní iniciativy mládeže jsou uváděny a hodnoceny v referátu s. Jiřího Hendrycha na zasedání ÚV KSČ 17. listopadu 1961, Rudé právo, 22. listopadu 1961.

³³ Tak tomu bylo ve vesnických organizacích např. v Bystřci, v Kufníčkách aj.

³⁴ Byrokratismus nelze chápat jako pouhé „razítkování dokladů“, jako „vyřizování spisů“ atd., ale jako deformovaný společenský vztah mezi některými pracovníky státních, hospodářských a jiných orgánů k pracujícím, vztah, který brzdí aktivitu lidu.

³⁵ Srovnej Milan Hübl, *Květen 1945 a dnešek*, Nová mysl 5/1961, str. 513; Jaromír Černý, *Tvůrčí rozmach stranické práce*, Nová mysl 5/1962, str. 522.

СТАТЬЯ К ВЛИЯНИЮ ПРЯМОГО РУКОВОДСТВА ПАРТИИ ЧЕХОСЛОВАЦКИМ СОЮЗОМ МОЛОДЕЖИ НА РАЗВИТИЕ ТРУДОВОЙ ИНИЦИАТИВЫ МОЛОДЕЖИ

XI съезд КПЧ принял постановление о прямом руководстве партии Чехословацким Союзом Молодежи, которое обозначает, что все органы и организации ЧСМ на всех ступенях должны работать бок о бок и под прямым руководством партийных органов и организаций. Этот принцип был утвержден делегатами III съезда ЧСМ и разработан потом в постановлении ЦК КПЧ и ЦК ЧСМ в декабре 1958 г.

Автор устанавливает, каким образом эта новая линия в отношении партии к молодежи осуществлялась в Южноморавской области за 1959—1961 гг. Правильное ее применение

зависело от идеологической сознательности, политического опыта членов отдельных органов и организаций. Поэтому прямое руководство партии Чехословацким Союзом Молодежи раньше и правильнее проводилось на крупных промышленных заводах, чем в деревнях и селах, раньше на уровне всезащитных комитетов, чем в первичных организациях. Осуществление этой линии сильно повлияло на участие молодежи в соцсоревнованиях; прежде всего там, где партийные организации сумели показать молодым людям конкретные задачи на отдельных рабочих местах.

Партийные органы и организации направляли трудовую инициативу молодежи на главную задачу настоящего этапа развития нашего общества, которой является развитие новой техники и ее использование на производстве. Партия содействовала повышению участия молодежи в движении бригад социалистического труда, этой высшей формы соцсоревнования. Автор исследует развитие молодежных бригад социалистического труда, которое достигло двух больших подъемов: в первой половине 1960 г. в связи с подготовкой празднований 15-ой годовщины освобождения ЧССР и в начальных месяцах 1961 г. в связи с обязательствами к 40-ой годовщине основания КПЧ.

Автор опровергает и неправильные взгляды, появившиеся среди молодежи в связи с влиянием прямого руководства на трудовую инициативу. Она одновременно указывает на ошибки, допускаемые при осуществлении прямого руководства, и подчеркивает необходимость соблюдения ленинских норм партийной работы, так как нарушение их тормозит инициативу рабочей молодежи.

Перевел Л. Гейч

ZUM EINFLUSS DER DIREKTEN LEITUNG DES TSCHECHOSLOWAKISCHEN JUGENDBUNDES (ČSM) DURCH DIE PARTEI AUF DIE ENTFALTUNG DER ARBEITSINITIATIVE DER JUGEND

Der XI. Parteitag der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei hat das Prinzip der direkten Leitung des Tschechoslowakischen Jugendbundes durch die Partei angenommen, das darin besteht, dass alle Organe und Organisationen des ČSM Seite an Seite und unter der direkten Leitung der Parteiorgane und -Organisationen auf allen Stufen zusammenarbeiten sollen. Dieses Prinzip ist von den Delegaten des III. Kongresses des ČSM genehmigt und nachher in einer Resolution des ZK KPC und ZK ČSM im Dezember 1958 ausgearbeitet worden.

Die Autorin untersucht, wie diese neue Linie in der Beziehung der Partei zu der Jugend im Südmährischen Kreis in den Jahren 1959—1961 verwirklicht wurde. Ihre richtige Geltendmachung hing von der ideologischen Reife und den politischen Erfahrungen der Mitglieder der einzelnen Organe und Organisationen ab. Deshalb wurde die direkte Leitung des ČSM durch die Partei früher richtiger in den grossen Industriebetrieben als in den Dörfern, früher auf dem Niveau der Gesamtbetriebsausschüsse als in den Grundorganisationen durchgeführt. Die Verwirklichung dieser Richtlinie hatte einen starken Einfluss auf die Teilnahme der Jugend am sozialistischen Wettbewerb; vor allem dort, wo die Parteiorganisationen den jungen Leuten konkrete Aufgaben auf den Arbeitsstellen zu zeigen wussten.

Die Organe und Organisationen der Partei richteten die Arbeitsinitiative der Jugend auf die Hauptaufgabe dieser Etappe der Entwicklung unserer Gesellschaft — Die Entfaltung der neuen Technik und deren Ausnutzung in der Produktion. Die Partei trug zu einer Erhöhung der Teilnahme der Jugend an der Bewegung der Brigaden der sozialistischen Arbeit, dieser höheren Form des sozialistischen Wettbewerbes bei. Die Autorin untersucht die Entfaltung der jugendlichen Brigaden der sozialistischen Arbeit, die bereits zweimal einen grossen Aufschwung erzielt hat: in der ersten Hälfte des Jahres 1960 im Zusammenhang mit der Vorbereitung der Feierlichkeiten des 15. Jahrestages der Befreiung der CSSR und in den Anfangsmonaten des Jahres 1961 im Zusammenhang mit den Verpflichtungen zum 40. Jahrestag der Gründung der KPC.

Die Autorin widerlegt auch falsche Ansichten, die sich in den Reihen der Jugend im Zusammenhang mit dem Einfluss der direkten Leitung auf die Arbeitsinitiative geltend machten. Sie zeigt zugleich auch Fehler, die bei der Verwirklichung der direkten Leitung begangen wurden. Sie betont die Notwendigkeit der Einhaltung der lенинских Prinzipien der Parteiarbeit, da deren Verletzung die Initiative der arbeitenden Jugend bremst.

Übersetzt von L. Hejč

